

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัยแนวทางการพัฒนามาตรฐานที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว
โดยชุมชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้สู่อาเซียน

โดย ดร.นราวดี บัวขวัญ และคณะ

พฤศจิกายน 2557

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG56550047
ชื่อโครงการ: แนวทางการพัฒนามาตรฐานที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สุ่ออาเซียน
นักวิจัย: ดร.นราวดี บัวขวัญ¹, ดร.ปรัชญากรณ ไชยคช², นางสาวภักกุล ตรีพันธ์³
¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
² การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่
³ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล
ติดต่อ: bnarawadee@gmail.com
ระยะเวลาโครงการ: 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2556 ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

การศึกษา แนวทางการพัฒนามาตรฐานที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สุ่ออาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อวางรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่วิจัยให้ได้มาตรฐานสากลโดยประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย การสำรวจพื้นที่ (Field survey) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Focus group discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. บริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส พบว่า มีความพร้อมด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ พื้นที่ภูเขา ทะเล ที่ราบ พื้นที่ชุ่มน้ำ ทะเลสาบ ป่าพรุ ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายของผู้คนที่ประกอบด้วย ไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนาน ที่ผูกพันเชื่อมโยงถึง วิถีชีวิต ความเชื่อ พิธีกรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ต่างๆ ก่อให้เกิดทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในรูปแบบของงานกิจกรรมประเพณีจำนวนมาก โดยอาศัยวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ได้มาตรฐานสากลของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูกพัฒนาจากศักยภาพเชิงพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ประกอบด้วยมาตรฐาน 7 ด้าน คือ 1) แนวคิด เป้าหมายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต 4) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 5) การบริการท่องเที่ยว 6) ความ

ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และ 7) การประชาสัมพันธ์และการตลาด และแบ่งการจัดการออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ต้องมีมาตรฐาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นขาดไม่ได้ หมายถึงเป็นตัวชี้วัดที่ชุมชนจัดการท่องเที่ยวต้องมีขาดไม่ได้ ประกอบด้วย 29 เกณฑ์มาตรฐาน (2) ตัวชี้วัดที่ชุมชนจัดการท่องเที่ยวควรมี หมายถึงถ้ามีมาตรฐานดังกล่าวจะช่วยให้ชุมชนเป็นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 27 เกณฑ์มาตรฐาน และ (3) เกณฑ์มาตรฐานชุมชนจะมีหรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของชุมชน ประกอบด้วย 4 เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งรวมทั้งสิ้น 60 เกณฑ์มาตรฐาน

3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเครือข่ายใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวร่วมกับเครือข่ายการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอ่าวไทย ใน 4 ด้าน คือ โครงสร้างองค์กรจัดการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมท่องเที่ยว การบริการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์และการตลาด รวมถึงแนวทางจัดตั้งสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภาคใต้ โดยให้มีประธานเครือข่ายในแต่ละจังหวัด ซึ่งชุมชนในพื้นที่ศึกษาได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ประสานงานของแต่ละจังหวัด เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านขององค์ความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการส่งต่อนักท่องเที่ยวแก่กันและกัน

คำหลัก:

การท่องเที่ยวโดยชุมชน, 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้, มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

Project code: RDG56550047
Project Title: The Way to Develop Suitable Standard with Community Based Tourism in 5 Southern Border Provinces to ASEAN
Investigators: Narawadee Buakhwan¹, Prachyakorn Chaiyakot², Patchakul Treephan³
¹ Songkhla Rajphat University
² Tourism Authority of Thailand, Hatyai Office
³ Office of Tourism and Sport, Satun Province
E-mail address: bnarawadee@gmail.com
Project Duration: 1 Year (From 15 August 2013 to 15 August 2014)

The study the way to develop suitable standard with community based tourism in 5 Southern border provinces to ASEAN aims to study the context of community-based tourism in 5 Southern Border Provinces, determine the type of community-based tourism to international standard by adapting local culture and create community – based tourism within 5 Southern Border Provinces. The field survey, focus group and in-depth interview were used to collect data. It results:

1. The context of of community – based tourism management in 5 Southern Border Provinces, Songkhla, Satun, Pattani, Yala and Narathiwat, covers thd area of mountain, sea, lake, peat swamp forest etc. generating difference of natural tourism resources, moreover, there are three race local people, Thai , Muslim and Chinese relating for long time it creates the various cultural tourism- folklore, religious ritual, believes, wisdom etc.

2. The pattern of community based-tourism standard in 5 Southern Border Provinces are developed from area based potential and community participation which consists of seven criteria of standard leading to ASEAN - the aim of community-based tourism, natural resource conservation, cultural and traditional conservation, sustainable management, tourism service, tourism save, and public relation and marketing. They are 60 criteria of standards

divided into three levels of management- must have 29 criteria of standards, should have 27 criteria of standards and have or nothing 4 criteria of standards.

3. The creating of community-based tourism knowledge network within in 5 Southern Border Provinces and other areas in four topics – organization structure, tourism activity, tourism service and public relation and marketing including how to form the association of community based tourism business of Southern Province.

Keywords:

Community based tourism, Five Southern border provinces, Criteria of standards of community-based tourism